

שאלות המצוות
בהלכה

שכיחא

לתגובות: עקיבא משה סילבר | questions@shchiche.com | 052-7155401

סוכה שבנויה בחלקה תחת גג ואין ג' דפנות תחת כיפת השמים מה דינה

צריך שהשטח תחת כיפת השמים יכלול לכל הפחות [למדידה המחמירה] בערך 70 על 70 ס"מ, וכן ששטח זה הכשר לא יהיה רחוק מהדופן המקורי לפי השיטה העיקרית ד' טפחים שהוא [למדידה המחמירה] בערך 30 ס"מ, ויש אומרים ד' אמות שהוא [למדידה המחמירה] בערך 190 ס"מ.
במקרה שחלק מהדופן מרוחק וחלק לא יש לעשות שאלות חכם, וכן במקרה שהשיעורים אינם אפשריים לנהוג לפי המדידות המחמירות יש לעשות שאלת חכם.

מקורות:

צריך שיהיה שבעה על שבעה טפחים מתחת השמים, שהם בערך שבעים על שבעים ס"מ לדעת החזו"א המגדיל בשיעורים, ובדאורייתא נוהגים לחשוש לשיטתו (ואם מדאורייתא צריך ז' טפחים הוא נידון בפני עצמו, ועי' בשעה"צ סי' תרלד סק"ז שהביא מחלוקת ראשונים בזה, דלהרמב"ן פסולו מדאורייתא, וכן משמע דעת הר"ן יג ע"א שהביא שם בשעה"צ סק"א, ואילו לדעת הרי"ף משמע שהוא מדרבנן, ועי' ביאור הלכה שם ס"א ד"ה פסולה).

ומלבד זה צריך שיהיו ג' דפנות כשרות, ולכן אם כל השטח של הסוכה (כולל מה שמתחת מבנה) מכוסה בסכך, כך שיש סכך שמחבר מהחלק הכשר של הסוכה על הדפנות, אז צריך שיהיו פחות מארבע אמות מהדפנות עד האזור שתחת כיפת השמים ששם הסכך כשר, ושיעור זה לפי השיעור הקטן (שגם החזו"א מודה שיש לחשוש לזה מדאורייתא, ראה חזו"א או"ח סי' לט סקט"ו ד"ה כל) הוא כ-196 ס"מ, וראוי להחמיר גם בהפרש של מעט פחות מזה (בשם הגרשז"א ובעל יבי"א ע"פ המדידות האחרונות).

אבל כל זה לפי השיטה האחרונה במשנ"ב סי' תרלב סק"ד שאומרים גוד אסיק בצירוף עם דופן עקומה, אבל לפי הדעה הראשונה שם, שהיא הדעה העיקרית, (שגם בביאור הלכה שם פסק שצריך ליזהר בזה, וכן נקט בפשיטות בסי' תרלג משנ"ב סק"כ בסתמא, וכן דעת החזו"א או"ח סי' עז סק"ז כדעה זו, וכן כתב החוט שני סוכות עמ' ריט שכך יוצא לדעת רע"א מהדו"ק סי' יב) אין אומרים דופן עקומה עם גוד אסיק והמשמעות של זה שבמקרה דידן אם אין דפנות הסוכה מגיעים עד התקרה הפסולה שמעליה צריך שלא יהיה ד' טפחים מהדופן של הסוכה עד השטח הכשר של הסוכה, (שהוא 32 ס"מ לדעה המקטינה, וראוי לחשוש פחות מזה כדלעיל), אבל אם הדפנות של הסוכה צמודות לקיר שממשיך עד הגג הפסול, לכל הדעות השיעור הוא ד' אמות וכנ"ל.

ואמנם יש לדון כאן בדיני ד' טפחים וד' אמות האם הוא גם בסכך העומד בפני עצמו או רק בסכך פסול העומד בצמוד לסכך הכשר, כלומר יש לדון לגבי סכך פסול העומד מעל הסכך הכשר בהפרש ביניהם האם השיעור הוא עדיין ד' טפחים (כשאינו נוגע בדפנות) וד' אמות (כשנוגע בדפנות), או דכאן מכיון שיש כאן פסול ב' סככין הפסול הוא שיעור אחר (ואין להביא ראיה ממתני' על סוכה גדולה שהקיפוח וכוש דאפי' אם נפרש שהסכך הפסול מונח על הסכך הכשר מ"מ שם מיירי שהונח ממש מעל), ויעוי' בסוף סי' תרכז במשנ"ב סקי"ב דמבואר שם לענין סדין שתחת הסכך שמרוחק מהסכך ג' ד' טפחים שהפסול שבו הוא בד' טפחים, וכתב שם המשנ"ב שאם היא באמצע הסוכה היא פוסלת את כל הסוכה, ומשמע שאם היא בצד הסוכה פוסלת רק תחתיה כדין דופן עקומה שאין בה ד' אמות, ולפי מה שנתבאר יהיה רק אם נוגע הסדין בדופן (וכך מיירי מסתמא מאחר שהסדין תחת הסכך במקביל לדופן בצד הסוכה ולא מעל הסכך), אבל אם הסדין מעל הסכך באופן שאינו נוגע בדופן ואינו סמוך אליו (עכ"פ שמרוחק ג' טפחים בגובה מן הדין דבפחות מזה נכנסים כאן לנידון המשנ"ב והחזו"א האם אומרים לבוד עם דופן עקומה או לא, עי' חוט שני סוכות עמ' ריט וביאורים ומוספים על המשנ"ב סי' תרלב על המשנ"ב סק"ד, ופשטות גמ' דשבת שא"א ללקט רה"ר וכו' שלבוד אינו דין, אבל אפשר דרק ברה"ר נאמר, דאל"כ איך ניישב דעת התוס' דלא אמרי' לבוד להחמיר), לא אומרים בזה דופן עקומה לפי מה שהתבאר לעיל בהכרעת המשנ"ב.

